

Η επιρροή των πολιτικών δυνάμεων στις Νομαρχιακές και Δημοτικές εκλογές του 2006

Γιάννης Μαυρής

Τι προκύπτει από το αποτέλεσμα των εκλογών στις Νομαρχίες, τις πρωτεύουσες των νομών και τους μεγάλους Δήμους του Λεκανοπεδίου

1. Εισαγωγή

Η αποτίμηση της επιρροής των πολιτικών δυνάμεων στις Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές, για να είναι ολοκληρωμένη, οφείλει να περιλάβει και τα δύο επίπεδα της αντιπροσώπευσης. Η ταυτόχρονη διεξαγωγή των Νομαρχιακών εκλογών με τις Δημοτικές/Κοινοτικές, που καθιερώθηκε με το ΠΔ 30/1996, δυσχεραίνει ως ένα βαθμό τη διακριτή μελέτη τους, καθότι η διερεύνηση των ειδικών χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν οι πρώτες, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα από τις δεύτερες.¹ Ωστόσο, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, ότι ανάμεσα στις δύο αναμετρήσεις υφίστανται σημαντικές διαφορές. Η ανάδειξη αυτών των διαφορών αποδεικνύεται ιδιαίτερα χρήσιμη στην εκλογική ανάλυση.

* Ο κ. Γιάννης Μαυρής είναι Πολιτικός Επιστήμονας, Ph.D. και Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος των εταιρειών VPRC & Public Issue.

¹ Όπως είναι γνωστό, με το νόμο 2218/13794 συγκροτήθηκε ο Β' βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συστάθηκαν ως δεύτερη βαθμίδα οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (ΝΑ.) Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου «οι ΝΑ. έχουν προορισμό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους», ενώ διευκρινίζεται ταυτόχρονα, ότι «οι ΝΑ. δεν ασκούν εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας (ΟΤΑ) και δεν θιγουν τις αρμοδιότητές τους. Μεταξύ των δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση»

2. Οι κομματικοί συσχετισμοί στις Νομαρχιακές εκλογές

Είναι γεγονός, ότι η νομαρχιακή επιρροή των πολιτικών δυνάμεων δεν ταυτίζεται απολύτως με την εθνική (βουλευτική), ούτε πρέπει να ανάγεται ευθύγραμμα στη δεύτερη. Παρουσιάζει, εντούτοις, μεγάλες ομοιότητες και για αυτό μπορεί κάλλιστα να συγκριθεί με αυτήν. Κατά συνέπεια, το αποτέλεσμα των Νομαρχιακών εκλογών προσφέρεται για την αξιόπιστη αποτίμηση της κοινωνικής επιρροής των κομμάτων στη δεδομένη συγκυρία, μέσα στην οποία πραγματοποιούνται.

2.1 Ο χαρακτήρας των Νομαρχιακών εκλογών

Ως προς το χαρακτήρα τους, οι Νομαρχιακές εκλογές συγκλίνουν σε μεγάλο βαθμό με τις Βουλευτικές για αρκετούς λόγους:

1) Ο γεωγραφικός χώρος της εκλογικής αναμέτρησης για το Β' βαθμό ΤΑ, που έχει επιλεγεί για λόγους ιστορικούς (ο Νομός), συνιστά βασικό σημείο σύγκλισης και συνέχειας Νομαρχιακών και Βουλευτικών εκλογών.²

2) Το νέο εκλογικό σύστημα του 42% (Ν.3463/2006) που ίσχυε για πρώτη φορά στις πρόσφατες εκλογές, αποτέλεσε τομή και βασικό σημείο περαιτέρω σύγκλισης των Νομαρχιακών εκλογών με τις Βουλευτικές. Και τούτο, γιατί το νέο εκλογικό σύστημα επιτρέπει στο κόμμα που κατέχει τη σχετική πλειοψηφία στο εκλογικό σώμα, να εξασφαλίζει και τη σχετική πλειοψηφία των αιρετών νομαρχών. Η ανατροπή που επήλθε με την εκλογή 47 νομαρχών από τον Α' γύρο, σε αντίθεση με μόλις 19 εκλεγέντες το 2002, είναι οφθαλμοφανής.

3) Στην πρόσφατη αναμέτρηση, ο ρόλος των κομματικών συμμαχιών, χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί τις Νομαρχιακές από τις Βουλευτικές, υπήρξε ιδιαίτερα υποβαθμισμένος και περιθωριακός. Η ενδυνάμωση της αυτοτελούς παρουσίας των κομμάτων οφείλεται: α) στη διάρρηξη της συνεργασίας ΠΑΣΟΚ/ΣΥΝ, που περιορίσθηκε από 23 νομαρχίες το 2002, σε μόλις 6 σήμερα, ενισχύοντας, ταυτοχρόνως,

² Οι λόγοι επιλογής του Νομού, ως χώρου διοικητικής ευθύνης και δράσης της Β' βαθμιας αυτοδιοίκησης είναι απλοί: οι Νομοί της χώρας αποτελούν, κατ' εξοχήν, τις ιστορικά διαμορφωμένες οικονομικές, κρατικές, πολιτικές και πολιτιστικές ενότητες, ενώ ισχυροί παραμένουν ακόμη οι δεσμοί ταυτότητας και συνείδησης των κατοίκων με την περιοχή τους. Η προηγούμενη παρατήρηση δεν ισχύει για τις μητροπολιτικές Νομαρχίες Αθηνών-Πειραιώς, Ανατολικής και Δυτικής Αττικής, όπου δεν υφίστανται ισχυρές τοπικές συλλογικές ταυτότητες.

και την πολιτική απομόνωση του ΠΑΣΟΚ, β) στην αυτόνομη κάθοδο του ΛΑΟΣ, σε 20 νομαρχίες, καθώς και την επιλογή ή αδυναμία καθόδου στις υπόλοιπες 34, που ενίσχυσε παραταξιακά τη ΝΔ και γ) στην εκλογική περιθωριοποίηση του ΔΗΚΚΙ και την απορρόφηση ορισμένων τοπικών στελεχών του, από το ΚΚΕ. Συνολικά, από τις 54 νομαρχίες, η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ κατήλθαν αυτόνομα σε 48, το ΚΚΕ σε 47, ο ΣΥΝ σε 42 και ο ΛΑΟΣ σε 20.

4) Με βάση την ανάλυση των κομματικών υποστηρίξεων των υποψηφίων για το νομαρχιακό αξίωμα προκύπτει, ότι η «κομματικοποίηση» ενισχύθηκε σημαντικά. Οι αμιγώς μονοκομματικές υποψηφιότητες αντιπροσωπεύουν στις πρόσφατες εκλογές, το 83% του συνόλου των υποψηφίων Νομαρχών. Στα 2/3 των Νομαρχιών, οι αναμετρήσεις υπήρξαν αμιγώς κομματικές (με 3 έως 5 κόμματα). Σε σύγκριση με τη δεκαετία του '90 (Ν1994 & Ν1998), από τις Ν2002 και ύστερα, καταγράφεται εμφανέστατα μεγαλύτερη κομματικοποίηση των υποψηφιοτήτων και δραστηριός περιορισμός των διπλών ψηφοδελτίων κομματικής απειθαρχίας. Τα φαινόμενα κομματικής ανυπακοής στο επίπεδο των νομών υπήρξαν και φέτος ιδιαίτερα περιορισμένα. Οι «αντάρτες» από το χώρο της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, αντιπροσωπεύουν πανελλαδικά μόλις το 2,4% του εκλογικού σώματος (170.000 ψήφοι), έναντι 6,8% το 2002.

5) Η 12ετής εμπειρία της εφαρμογής τους, έδειξε, ότι οι Νομαρχιακές εκλογές λειτουργούν διαφορετικά από τις Ευρωεκλογές. Δεν πρόκειται για εκλογές «δεύτερης τάξης», τουλάχιστον με το περιεχόμενο που έχει αποκτήσει ο όρος στη σχετική βιβλιογραφία, διότι δεν παρουσιάζουν κανένα από τα χαρακτηριστικά που αποδίδονται σε αυτές (Reif & Schmitt 1980; Reif 1985α; Heath et al.1996; Heath et al. 1997; Schmitt & Thomassen 2000). Η σύγκριση Νομαρχιακών - Ευρωεκλογών - Βουλευτικών εκλογών είναι αποκαλυπτική. Και στις τρεις συγκρίσιμες περιπτώσεις: Β93/Ε94/Ν94, Ν98/Ε99/Β00 και Ν02/Β04/Ε04, αποδεικνύεται ότι η επιρροή των δύο κομμάτων διακυβέρνησης (ΠΑΣΟΚ/ΝΔ) εμφανίζεται στις Νομαρχιακές υψηλότερη από ό,τι στις Ευρωεκλογές. Τα ποσοστά των Νομαρχιακών τοποθετούνται συγκριτικά εγγύτερα στα αντίστοιχα ποσοστά κομματικής επιρροής των Βουλευτικών, παρά των Ευρωεκλογών (Μαυρίδης 1994; 1998; 2002; 2003).

6) Η αυξανόμενη *προσωποποίηση της πολιτικής* δεν αποτελεί την ειδοποιό διαφορά, το στοιχείο εκείνο που κατ' εξοχήν διαφοροποιεί τις Νομαρχιακές από

τις Βουλευτικές εκλογές. Ό,τι ισχύει για το νομάρχη, ισχύει και για τον βουλευτή. Η εντεινόμενη προσωποποίηση της πολιτικής συνιστά ένα γενικό πολιτικό φαινόμενο και συνδέεται ευθέως με δύο σύγχρονες τάσεις: α) την τάση υποβάθμισης των μαζικών κομμάτων, β) την κυριαρχία των ΜΜΕ στην πολιτική. Πρόκειται για ένα βαθύτερο μετασχηματισμό της σύγχρονης πολιτικής συνολικά, ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπροσώπησης.

7) Οι δύο πρώτες Νομαρχιακές εκλογές (1994, 1998) διαφέρουν σημαντικά από τις τρίτες (2002) και τις τέταρτες (2006). Ενώ η συγκυρία 1994-1998 αποτέλεσε συγκυρία κλυδωνισμού του ελληνικού κομματικού συστήματος, αντιθέτως, η συγκυρία των εκλογών του 2002, υπήρξε συγκυρία επανασταθεροποίησης του δικομματισμού (Μαυρής 2004). Αντίστοιχα, η σημερινή (2006) επιβεβαιώνει τη μετά το 2004 συντήρηση του δικομματισμού, υπό την κυριαρχία της ΝΔ. Το ποσοστό του δικομματισμού παρέμεινε στο 84,6%, έναντι 86% στις Βουλευτικές του 2004, αλλά και στις προηγούμενες Νομαρχιακές. Είναι χαρακτηριστικό, ότι οι αμιγώς κομματικές υποψηφιότητες που προέρχονται από τα δύο μεγάλα κόμματα (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ) αυξήθηκε από 57 το 1998, σε 90 το 2002, και 96 το 2006 (βλέπε παρακάτω).

8) Και στις πρόσφατες Νομαρχιακές εκλογές, η συμμετοχή του εκλογικού σώματος (7.116.050 ψηφίσαντες), η βασικότερη παράμετρος της εκλογικής συμπεριφοράς, κυμάνθηκε και πάλι σε επίπεδα που προσιδιάζουν πολύ περισσότερο σε βουλευτική αναμέτρηση, παρά σε αναμέτρηση β' τάξης. Η συνολική αποχή δεν παρουσίασε αξιόλογη αύξηση, σε σύγκριση με τις προηγούμενες Νομαρχιακές εκλογές. Ας σημειωθεί δε, ότι οι εκλογές του 2002 είχαν ήδη χαρακτηριστεί από πρωτοφανή αύξηση της συμμετοχής, μεγαλύτερη και από εκείνη των εθνικών εκλογών του 2000.

9) Τόσο το 2002, όσο και το 2006: α) η διεξαγωγή κεντρικών προεκλογικών εκστρατειών τύπου εθνικών εκλογών, από τα δύο μεγάλα κόμματα, β) η υιοθέτηση κεντρικών πολιτικών μηνυμάτων και, γ) η άμεση εμπλοκή των πολιτικών αρχηγών στην προεκλογική κινητοποίηση, δημιούργησαν συνθήκες «άτυπης» εθνικής αναμέτρησης και οδήγησαν στην ανοικτή κομματικοποίηση των εκλογικών αναμετρήσεων.

Συμπερασματικά, οι Νομαρχιακές εκλογές, με σαφώς κρισιμότερο θεσμικό αντικείμενο (Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση), από ό,τι οι Δημοτικές ή οι Ευρωεκλογές

εξ ορισμού μεγαλύτερη πολιτική σημασία, τοποθετούνται εγγύτερα στη βαθμίδα των εθνικών εκλογών και χαρακτηρίζονται εντονότερα από τον κομματικό ανταγωνισμό. Μιλώντας σχηματικά, μπορεί να ειπωθεί, ότι -χωρίς να καθίστανται απολύτως όμοιες- τείνουν πολύ περισσότερο προς τις Βουλευτικές εκλογές και πολύ λιγότερο προς εκλογές Β' τάξης («οιονεί Βουλευτικές»). Αυτό διαπιστώθηκε για πρώτη φορά καθοριστικά, στις Νομαρχιακές του 2002. Η διαφοροποίηση Νομαρχιακής/Βουλευτικής ψήφου ίσχυσε εντονότερα το 1994, λιγότερο το 1998, ενώ περιορίσθηκε αισθητά στις τρίτες Νομαρχιακές εκλογές του 2002 και ακόμη περισσότερο στις πρόσφατες.

2.2 Ανάλυση του εκλογικού αποτελέσματος

Το εκλογικό αποτέλεσμα του Α' γύρου των φετινών Νομαρχιακών εκλογών, απέδειξε ότι **δεν υφίσταται, μεταστροφή του εκλογικού σώματος**. Η νομαρχιακή επιρροή των δύο κομμάτων διακυβέρνησης, παρέμεινε, σε σύγκριση με το 2002, ουσιαστικά αμετάβλητη, τόσο στο επίπεδο της ψήφου (Πίνακας 1, Διάγραμμα 1), όσο και στο επίπεδο των εκλεγέντων Νομαρχών (Πίνακας 2). Η επικράτηση του ΠΑΣΟΚ σε 5 από τις 7 αναμετρήσεις του Β' γύρου, καθώς και οι -πολιτικά- σημαντικές απώλειες της ΝΔ στις Σέρρες, τη Μαγνησία και την Καρδίτσα, μπορεί να «διόρθωσαν» τις εντυπώσεις του Α' γύρου, δεν μετέβαλαν όμως την κατανομή της κοινωνική επιρροής των κομμάτων.

Με βάση τον τελικό αριθμό ψηφισάντων στον Α' γύρο (7.116.050 εκλογείς), η ΝΔ συγκέντρωσε ποσοστό 43,7% (2.906.635 ψήφοι), έναντι 40,9% του ΠΑΣΟΚ (2.719.634 ψήφοι). Η διαφορά νομαρχιακής επιρροής των δύο κομμάτων υπολογίζεται σε 2,8%, ποσοστό που μεταφράζεται περίπου σε 187.000 ψήφους. Επομένως, με βάση το πραγματικό εκλογικό αποτέλεσμα, η ΝΔ εξακολουθεί -στο μέσον του εκλογικού κύκλου- να διατηρεί σαφώς την πλειοψηφία στο εκλογικό σώμα.

Κατά την πρόσφατη αναμέτρηση, η κοινωνική επιρροή του δικομματισμού (το αθροιστικό ποσοστό επιρροής των δύο κομμάτων διακυβέρνησης) διατηρήθηκε σε επίπεδα της τάξης του 85%, έναντι 86% στις Β2004 και στις Ν2002, ενώ τα φαινόμενα της κομματικής ανυπακοής υποχώρησαν (Πίνακας 3). Παρά την επικοινωνιακή τους υπερεκτίμηση, οι ανεξάρτητοι συνδυασμοί από τα δύο μεγάλα κόμματα

συγκέντρωσαν πανελλαδικά, μόλις 2,4% (162.500 ψήφους), έναντι 6,8% το 2002 (458.000 ψήφοι-Πίνακας 1).

Η νομαρχιακή επιρροή των δύο μεγάλων κομμάτων (43,7%-40,9%) καταγράφκε ελαφρώς υψηλότερη από την εκτιμώμενη στις δημοσκοπήσεις βουλευτική τους επιρροή (η τελευταία εκτίμηση, με βάση το πανελλαδικό Βαρόμετρο της VPRC/Public Issue δίνει στα δύο κόμματα 42,5% και 38,5%, αντιστοίχως). Αυτή η απόκλιση οφείλεται πιθανώς στα εξής: α) στις ψήφους της ΝΔ περιλαμβάνεται και ένας αριθμός ψήφων (εμπειρικά μπορεί να υπολογιστεί σε 1-1,5% του εκλογικού σώματος), που θα πρέπει να αποδοθεί στο ΛΑΟΣ (στις δώδεκα νομαρχίες, όπου το ΛΑΟΣ υποστήριξε, είτε επίσημους υποψηφίους της ΝΔ (6), είτε «αντάρτες» από το χώρο της ΝΔ (6), β) στις ψήφους του ΠΑΣΟΚ περιλαμβάνεται και ένας (μικρός) αριθμός, που θα πρέπει να αποδοθεί στο ΣΥΝ, στις έξι περιοχές συνεργασίας των δύο κομμάτων. Κυρίως, όμως, οφείλεται στην αυξημένη επιρροή που κατέγραψε η κ. Γεννηματά (επίδραση του προσώπου) στην Υπερνομαρχία Αθηνών-Πειραιώς, που αντιστάθμισε σε ψήφους την αυξημένη αποχή στους δήμους Αθηναίων και Πειραιά. Το γεγονός αυτό, όμως, είναι αμφίβολο αν θα διατηρηθεί και στις επόμενες εθνικές εκλογές.

2.3 Η νομαρχιακή επιρροή των κομμάτων της Αριστεράς

Η νομαρχιακή επιρροή των κομμάτων της Αριστεράς παρέμεινε καθηλωμένη, αν και υψηλότερη από την αντίστοιχη βουλευτική. Ο Συνασπισμός, παρά την αυξημένη πλέον αυτόνομη παρουσία του, σε 42 νομαρχίες, συγκέντρωσε ποσοστό 4,5% (300.000 ψήφους). Το εν λόγω ποσοστό, αλλά και οι ψήφοι του, σε σύγκριση με το 2002 παρέμειναν εντυπωσιακά αμετάβλητοι. Αντιστοίχως, η νομαρχιακή επιρροή του ΚΚΕ, συνυπολογίζοντας και τις επτά νομαρχίες, όπου υποστηρίχθηκαν στελέχη του ΔΗΚΚΙ, υπολογίζεται σε 7,2% (479.812 ψήφοι), ποσοστό επίσης αμετάβλητο σε σχέση με το 2002. Στο χώρο της Αριστεράς, θα πρέπει να σημειωθεί, ακόμη, η ενίσχυση της επιρροής της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς (1,4%, έναντι 0,85% το 2002, ή 95.000 ψήφοι), φαινόμενο που εκφράστηκε εντονότερα στο επίπεδο των Δημοτικών εκλογών και το οποίο, ενδεχομένως, να οδηγήσει, μακροπρόθεσμα, σε ενδοπαταξιακή ανακατανομή της επιρροής.

2.4 Η νομαρχιακή επιρροή του ΛΑΟΣ

Τέλος, η νομαρχιακή επιρροή του ΛΑΟΣ, μόνον στις περιοχές της αυτόνομης καθόδου (20) υπολογίζεται σε 2% (133.052 ψήφοι). Το συγκεκριμένο ποσοστό είναι μεν χαμηλό, αλλά ενδέχεται, βάσιμα, να υποεκτιμά την πιθανή σημερινή βουλευτική επιρροή του κόμματος, που προκύπτει με βάση τις δημοσκοπήσεις.

3. Οι κομματικοί συσχετισμοί στις Δημοτικές εκλογές

Σε αντίθεση με τις Νομαρχιακές, το πολιτικό «μήνυμα» που εξέπεμψαν οι πρόσφατες Δημοτικές εκλογές είναι σαφώς διαφορετικό. Η απορρύθμιση των κομματικών ταυτίσεων, που δεν εκφράσθηκε στις Νομαρχιακές εκλογές, καταγράφηκε έντονα, τόσο στο επίπεδο των πρωτευουσών των νομών της χώρας, όσο και κυρίως στους δήμους του Λεκανοπεδίου.

3.1 Οι πρωτεύουσες των νομών

Σε σύνολο 52 πρωτευουσών νομών, που αποτελούν τα μεσαία αστικά κέντρα της χώρας,³ η ΝΔ, αντιμετωπίζοντας «αντάρτες» σε 12 περιπτώσεις, εξέλεξε 25 δημάρχους, έναντι 30 το 2002, ενώ το ΠΑΣΟΚ, αντιμετωπίζοντας επίσης «αντάρτες», σε 9 περιπτώσεις, εξέλεξε 27 (σε 7 περιπτώσεις μαζί με τον Συνασπισμό), έναντι 20 το 2002 (Πίνακας 4). Το ΠΑΣΟΚ (εκτός βεβαίως του Πειραιά) κατάφερε να αποσπάσει από τη ΝΔ, μια σειρά από σημαντικές επαρχιακές πόλεις, όπως η Καβάλα, η Καρδίτσα, η Κόρινθος και οριακά η Μυτιλήνη, ενώ άλλες δύο πρωτεύουσες (Κέρκυρα, Μεσολόγγι), αφαίρεσαν από τη ΝΔ, ανεξάρτητοι, προερχόμενοι από το ΠΑΣΟΚ. Η απώλεια συνολικά έξι δημαρχιών από τη ΝΔ (εκτός του Πειραιά) θα πρέπει να αποδοθεί πρωτευόντως στο χαμηλό βαθμός εσωκομματικής της συνοχής και την παρουσία ισχυρών αντάρτικων συνδυασμών (π.χ. Καβάλα/Καραμπουρνιώτης, 22,2%, Καρδίτσα/Παλαμιώτης, 26,7%, Κόρινθος/Γιώτης, 17,5%) και δευτερεύοντως, στην κοινωνική δυσарέσκεια από τη διακυβέρνηση. Από την άλλη πλευρά, η ΝΔ κέρδισε από το ΠΑΣΟΚ τέσσερις δημαρχίες: την Κομοτηνή, την Καλαμάτα, τη

³ Με συνολικό πληθυσμό περίπου 2.200.000 άτομα.

Ρόδο και τη Χίο, ενώ μια (Καστοριά) αφαιρέσε από το ΠΑΣΟΚ ανεξάρτητος, προερχόμενος από το χώρο της ΝΔ.

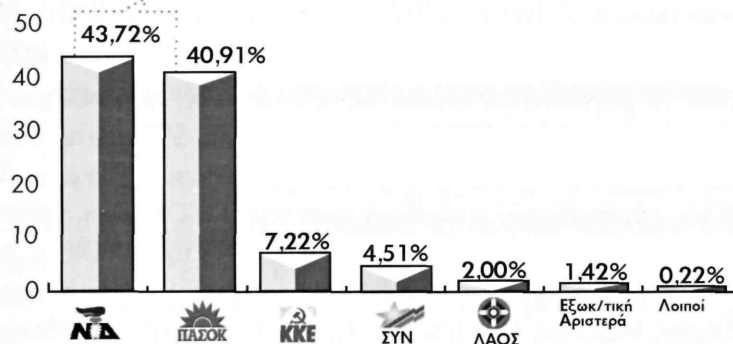
3.2 Οι μεγάλοι Δήμοι του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτεύουσας

Στο σύνολο των 17 μεγαλύτερων δήμων της πρωτεύουσας, με πληθυσμό άνω των 60.000 κατοίκων (συνολικά 1.344.000 κάτοικοι, ή ποσοστό 59% του πληθυσμού των εκλογικών περιφερειών Β' Αθηνών και Β' Πειραιά), η πολιτική (όχι κοινωνική) ενίσχυση της ΝΔ και, αντιστρόφως, η αποδυνάμωση του ΠΑΣΟΚ είναι οφθαλμοφανείς. Από το σύνολο των 10 μεγάλων Δήμων που κατείχε το ΠΑΣΟΚ το 2002 (5 αυτοτελώς και 5 σε συνεργασία με το ΣΥΝ) έχασε τους 7 (Γλυφάδα, Κερατσίνι, Ηλιούπολη, Ν. Σμύρνη, Μαρούσι, Κορυδαλλός, Αγ. Δημήτριος) και κατόρθωσε να διατηρήσει μόνον τους 3 (Καλλιθέα, Ν. Λιόσια, Νέα Ιωνία). Αντιθέτως, η ΝΔ, συνυπολογίζοντας και τους ανεξάρτητους από το χώρο της, αύξησε τις δημαρχίες της, από 6 το 2002, σε 11 (Πίνακας 5). Διατήρησε το Χαλάνδρι, του Ζωγράφου, το Βύρωνα, το Π. Φάληρο, το Αιγάλεω και το Περιστερί (Παχατουρίδης), ενώ κέρδισε, επιπλέον, το Μαρούσι, την Ηλιούπολη, τη Γλυφάδα, τον Αγ. Δημήτριο (Λαζαρόπουλος) και το Κερατσίνι (Μελάς). Αλλά και, συνολικότερα, με βάση τις ψήφους που συγκέντρωσαν στον α' γύρο οι επίσημοι υποψήφιοι των δύο κομμάτων, προκύπτει ότι στο σύνολο 55 Δήμων του Λεκανοπεδίου (βλέπε σχετικό Χάρτη), η ΝΔ προηγήθηκε σε 23, ενώ το ΠΑΣΟΚ σε 21.

Εν κατακλείδι, η κρίση εκπροσώπησης, καθώς και η κρίση πολιτικών συμμαχιών του ΠΑΣΟΚ, που πιστοποίησε το εκλογικό αποτέλεσμα των Δημοτικών εκλογών στο Λεκανοπέδιο, φαίνεται να αποβαίνει προς όφελος της Αριστεράς, ενώ επιτρέπει και στη ΝΔ να διατηρεί το προβάδισμά της.

Η νομαρχιακή επιρροή των πολιτικών κομμάτων στις εκλογές 2006 (Α΄ γύρος)

Διαφορά 2.81 μονάδες

πηγή: Public Issue

Η νομαρχιακή επιρροή των πολιτικών κομμάτων 2002-2006

Νομαρχιακές 2002		Νομαρχιακές 2006		
Ψηφισαντες	72,69%	7 116 050	72,38%	-0,31%
Αποχή	27,31%		27,62%	0,31%
Άκυρα/Λευκά	6,07%	467 626	6,57%	0,50%
Έγκυρα	100,00%	6.648.424	100,00%	
Ν.Δ.	38,03%	2.561.658	38,53%	0,50%
Ν.Δ./ΣΥΝ-Ν.Δ./ΔΗΚΚΙ	1,57%	228 085	3,43%	1,86%
Ανεξ. Ν.Δ./ Καρατζαφέρης	5,48%	38.505	0,58%	-4,90%
		78.387	1,18%	1,18%
Σύνολο Ν.Δ. 2002	45,08%	2.906.625	43,72%	-1,36%
ΠΑΣΟΚ	29,57%	2.526.095	38,00%	8,42%
ΠΑΣΟΚ/ΣΥΝ	9,78%	120.728	1,82%	-7,96%
Ανεξ. ΠΑΣΟΚ	1,32%	45 622	0,69%	-0,63%
Ανεξ. ΠΑΣΟΚ/ΔΗΚΚΙ	0,54%	27.189	0,41%	-0,13%
Σύνολο ΠΑΣΟΚ 2002	41,21%	2.719.634	40,91%	-0,30%
ΣΥΝ	4,48%	299.957	4,51%	0,04%
ΚΚΕ	1,50%	448 032	6,74%	
ΚΚΕ/ΔΗΚΚΙ	5,65%	31.780	0,48%	
Σύνολο ΚΚΕ 2002	7,15%	479.812	7,22%	0,07%
ΣΥΝ/ΔΗΚΚ	0,64%			
ΚΚΕ/ΣΥΝ/ΔΗΚΚΙ	0,20%			
ΔΗΚΚΙ	0,14%	133.052	2,00%	
Ανεξάρτητοι/ Αριστερά	0,85%	94.294	1,42%	0,57%
Ανεξάρτητοι	0,25%	14.990	0,23%	-0,03%

πηγή: Public Issue

**Νομαρχίες 1994-2006, κατά
κομματική υποστήριξη**

Κόμμα	1994	1998	2002	2006
Ν.Δ.	12	26	30	30
ΠΑΣΟΚ	36	22	22	24
Λοιποί	6	6	2	-

πηγή: Public Issue

**Μονοκομματικές υποψηφιότητες
Ν.Δ.-ΠΑΣΟΚ, σε 54 νομαρχίες, 1998-2006**

Κόμμα	1998	2002	2006
Ν.Δ.	37	40	48
ΠΑΣΟΚ	20	50	48
Σύνολο	57	90	96

πηγή: Public Issue

**Πρωτεύουσες νομών, 2002-2006,
κατά κομματική υποστήριξη**

Κόμμα	1998	2002	2006
Ν.Δ.	22	30	25
ΠΑΣΟΚ (1)	24	20	27
Λοιποί	6	2	-

(1) Και ΠΑΣΟΚ/ΣΥΝ

πηγή: Public Issue

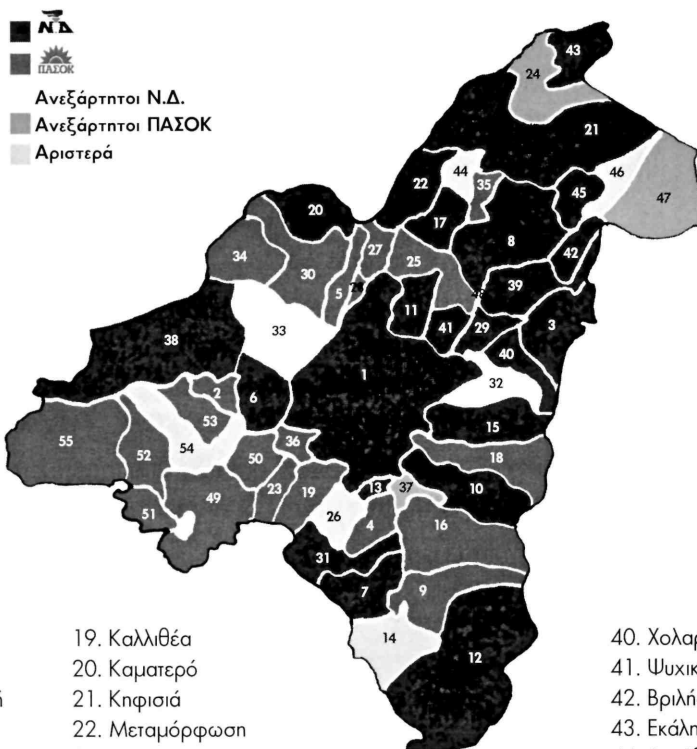
**Δημαρχίες σε 17 δήμους και Π.Σ. Πρωτευούσης,
με πληθυσμό άνω των 60.000 κατοίκων, 2002-2006**

Κόμμα	2002	2006
Ν.Δ.	5	8
Ανεξ. Ν.Δ.	1	3
ΠΑΣΟΚ	5	3
ΠΑΣΟΚ/ΣΥΝ	5	-
Ανεξ.ΠΑΣΟΚ	-	1
ΚΚΕ	1	1
ΣΥΝ	-	1

πηγή: Public Issue

**Πρώτο κόμμα κατά τον Α΄ γύρο των Δημοτικών Εκλογών 2006
στους δήμους/κοινότητες του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτευούσης**

(Υπολογισμός με βάση την κομματική υποστήριξη/πολιτική προέλευση των υποψηφίων)

1. Αθήνα	19. Καλλιθέα	40. Χολαργός
2. Αγ. Βαρβάρα	20. Καματερό	41. Ψυχικό
3. Αγ. Παρασκευή	21. Κηφισιά	42. Βριλήσσια
4. Αγ. Δημήτριος	22. Μεταμόρφωση	43. Εκάλη
5. Αγ. Ανάργυροι	23. Μοσχάτο	44. Λυκόβρυση
6. Αιγάλεω	24. Νέα Ερυθραία	45. Μελίσσια
7. Άλιμος	25. Νέα Ιωνία	46. Ν. Πεντέλη
8. Αμαρούσιο	26. Νέα Σμύρνη	47. Πεντέλη
9. Αργυρούπολη	27. Νέα Φιλαδέλφεια	48. Φιλοθέη
10. Βύρωνας	28. Νέα Χαλκηδόνα	49. Πειραιάς
11. Γαλάτσι	29. Νέο Ψυχικό	50. Αγ. Ιωάν. Ρέντης
12. Γλυφάδα	30. Ίλιον	51. Δραπετσώνα
13. Δάφνη	31. Παλαιό Φάληρο	52. Κερατσίνι
14. Ελληνικό	32. Παπάγου	53. Κορυδαλλός
15. Ζωγράφου	33. Περιστερι	54. Νίκαια
16. Ηλιούπολη		55. Πέραμα
17. Ηράκλειο		
18. Καισαριανή		

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Heath A., Jowel R., Curtice J. and Taylor B. (1996) "The 1994 European and local Elections: Abstention, Protest and Conversion". CREST. Working Paper No 46.

Heath A., McLean I. and Taylor B. (1997) "How much is at stake? Electoral behaviour in second -order Elections". CREST. Working Paper No 59.

Μαυρίης Γ. (1994) «Νομαρχιακές εκλογές '94: Τι κατέγραψε το εκλογικό αποτέλεσμα του Α' γύρου», *ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 23.10.94.

Μαυρίης Γ. (1998) «Η επιρροή των πολιτικών δυνάμεων στον Α' Γύρο των Νομαρχιακών εκλογών», *ΤΑ ΝΕΑ*, 16.10.98.

Μαυρίης Γ. (2002) «Η επιρροή των πολιτικών δυνάμεων στις Νομαρχιακές Εκλογές του 2002», *Φιλελεύθερη Έμφαση*, τ.13, Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2002.

Μαυρίης Γ. (2003) «Νομαρχιακές εκλογές 1994-2002: Εκλογές δεύτερης τάξεως;», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τ. 21, Μάιος 2003.

Μαυρίης Γ. (2004), «Κομματικό σύστημα και εκλογικός ανταγωνισμός στην Ελλάδα. Ο ελληνικός δικομματισμός στη δεκαετία 1994-2004», στο Χ. Βερναρδάκης κα. (επιμ.): *Τριάντα χρόνια Δημοκρατία: Το Πολιτικό Σύστημα της Τρίτης ελληνικής Δημοκρατίας 1974-2004*, τόμος Α', Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2004.

Reif, K. (1984a) "National Electoral Cycles and European Elections 1979 and 1984". *Electoral Studies*, 3:244-255.

Reif, K., ed. (1984b) *European Elections 1979/81 and 1984. Conclusion and Perspectives from Empirical Research*. Berlin: Quorum.

Reif, K. (1985a) "Ten Second-Order National Elections". In K. Reif, ed., *Ten European Elections*.

Reif, K., ed. (1985b) *Ten European Elections: Campaigns and Results of the 1979/81 First Direct Elections to the European Parliament*. Aldershot: Gower.

Reif, K., and H. Schmitt (1980) "Nine Second-order National Elections; A Conceptual Framework for the Analysis of European Election Results". *European*

Journal of Political Research. 8:3-44.

Schmitt, H (1983) "Party Government in Public Opinion: A European Cross-National Comparison". *European Journal of Political Research* 11:3, 53-76.

Schmitt, Hermann and Jacques Thomassen, eds. (2000). *Political Representation and Legitimacy in the European Union* (Oxford: Oxford University Press).

Schmitt, H. and J. Thomassen (2000) "Dynamic Representation: The Case of European Integration." *European Union Politics* 1:3,19-40.